

Конфискуването на неправомерно придобито имущество на държавен служител като част от националните мерки за борба с корупцията не е нарушение на член 1 от Протокол № 1

РЕШЕНИЕ ПО ДЕЛОТО GOGITIDZE СРЕЩУ ГРУЗИЯ

(Жалба № 36862/05 г.)

12 май 2015 г.

1. Основни факти

Жалбоподателите са грузинските граждани Sergo, Anzor, Aleksandre и Tengiz Gogitidze. Anzor и Aleksandre са синове на Sergo Gogitidze, а Tengiz Gogitidze е негов брат.

Sergo Gogitidze е бивш министър в правителството и заема длъжностите заместник-министър на вътрешните работи на Абхазия и председател на Сметната палата. През 2004 г. той е обвинен в злоупотреба с власт и изнудване и прокуратурата образува производство за конфискуване на имущество на Sergo Gogitidze, което е незаконно придобито или е без установен законен източник, в съответствие с националното законодателство.

Прокуратурата твърди, че има разумни основания да смята, че заплатата, която Sergo е получавал за двете длъжности, заемани между 1994 и 2004 г., не е достатъчна, за да финансира придобиването на собствеността, придобита през същия период. Прокурорът доказва, че официалните заплати на жалбоподателя са 1644 евро и 6023 евро за двете длъжности, но имуществото, което е придобил, е на стойност 450 000 евро; цифра, получена от двама независими одитори, които са направили оценка на спорното имущество през август 2004 г.

През септември 2004 г. Върховният съд на Абхазия разпорежда да бъдат конфискувани шест имота, принадлежащи на жалбоподателите. През януари 2005 г., след обжалване от страна на всички жалбоподатели, Върховният съд на Грузия връща един имот, но потвърждава останалите заповеди за конфискация.

Първият жалбоподател Sergo Gogitidze подава конституционна жалба през декември 2004 г. Той се оплаква, че конфискацията на неговото и на членовете на семейството му имущество представлява налагане на наказание по наказателното право без окончателно установяване на вина, и че той не е трябвало да носи тежестта на доказване за установяване наличието на законен източник на средства за придобиване на спорния имот. Освен това той твърди, че той и семейството му са придобили въпросния имот

много преди измененията в националното законодателство от 13 февруари 2004 г., които въвеждат процедура за административна конфискация, и че ретроактивното разширяване на действието на тези разпоредби към тяхната ситуация е противоконституционно.

Конституционният съд стига до заключението, че заповедта за конфискация служи на обществения интерес за борба с корупцията, и че е осъществен теста за пропорционалност по време на производството за конфискация, което е проведено справедливо пред националните съдилища. Освен това новото изменение в закона не въвежда нови понятия, а регулира по-ефективно съществуващите мерки, насочени към предотвратяване и изкореняване на корупцията сред държавните служители. Поради това жалбата на жалбоподателя е счетена за неоснователна и е отхвърлена от Конституционния съд през юли 2005 г.

2. Решението на Съда

Жалбоподателите се оплакват, че конфискацията на имуществото им нарушава член 1 от Протокол № 1 (право на мирно ползване на техните притежания), и че националното производство нарушава правото им на справедлив съдебен процес съгласно член 6, алинеи 1 и 2. Те също така твърдят, че са налице нарушения на член 7 и член 14, но тези твърдения са отхвърлени от Съда като явно необосновани. Поспециално те твърдят, че административната конфискация е произволна и че конфискацията на имуществото им не е временна мярка, а необратим акт, и следователно е неоснователна съгласно втората алинея на член 1 от Протокол № 1.

Правителството моли Съда да вземе предвид високото ниво на корупция в страната преди въвеждането на съответните антикорупционни мерки, както и факта, че борбата с корупцията не може да се води без механизма на административна конфискация. Правителството твърди, че конфискацията е законосъобразна, законовите изменения не са въвели никакви революционни принципи, и че вече е съществувал закон, който позволява превантивна конфискация.

Член 1 от Протокол № 1

Съдът започва, като отбелязва, че конфискацията на движимите и недвижимите активи на жалбоподателите представлява намеса в правото им на мирно ползване на техните притежания по смисъла на член 1 от Протокол № 1. Съдът после продължава, като потвърждава трите правила на член 1 от Протокол № 1: принципът за мирно ползване на собствеността, условията, предвидени за лишаване от притежания, и правото на държавите да осъществяват контрол върху ползването на притежанията в съответствие с общия интерес чрез въвеждане на закони, каквито сметнат за необходими за целта. Съществените условия, за да се приеме, че намесата е съвместима с член 1 от Протокол № 1, е тя да е законосъобразна, да служи на легитимен обществен или общ интерес и да е пропорционална на преследваната легитимна цел чрез постигане на

справедлив баланс между общия интерес на общността и защитата на индивидуалните права. Баланс не е налице, ако даден индивид или индивиди понасят прекомерно бреме.

Съдът отбелязва също така, че конфискуването на имуществото на жалбоподателя е постановено в съответствие с приложимите Наказателно-процесуален кодекс и Административнопроцесуален кодекс. След това Съдът разглежда аргумента на жалбоподателя, че прилагането със задна дата на законовото изменение от 13 февруари 2004 г. е незаконно, посочвайки, че изменението урежда наново части от съществуващото антикорупционно законодателство и стандарти и че е в компетентността на държавите да контролират използването на собствеността със задна дата чрез нови разпоредби, уреждащи продължаващи фактически положения или правоотношения. Следователно конфискацията на имуществото е в съответствие с изискването за „законосъобразност”, съдържащо се в член 1 от Протокол № 1.

Съдът счита, че заповедта за конфискация е обоснована от легитимната цел за борба с корупцията и гарантиране, че имуществото, придобито от жалбоподателя не позволява лична облага в ущърб на общността.

Съдът после разглежда въпроса дали властите са постигнали справедлив баланс между конфискацията на имуществото на жалбоподателите и тяхното право на собственост. Съдът отбелязва, че изменението от февруари 2004 г. подпомага властите в борбата им с корупцията и е въведено в отговор на доклади на международни органи, които разгласяват високите нива на корупция в Грузия. Държавите също така разполагат с широка свобода на преценка при справяне с престъпността и корупцията. Националните съдилища предприемат внимателна проверка на финансовото състояние на жалбоподателите, довела до доказателства за значително несъответствие между техните доходи и богатство, което пряко води до и обосновава решението за конфискация. Също така, жалбоподателите са могли ефективно да оспорят това решение и да представят доказателства в подкрепа на твърденията си. Следователно не може да се каже, че на жалбоподателите е отказана разумна възможност да представят своя случай, или че действията на националните съдилища са произволни.

Следователно Съдът достига до заключението, че е постигнат справедлив баланс между правата на жалбоподателите върху тяхната собственост и общия интерес и не е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1.

Член 6

Съдът отхвърля оплакванията на жалбоподателите по член 6, алинея 1 като явно необосновани, тъй като самите жалбоподатели са избрали да се откажат от правото си да участват в производството и не е произволно да се очаква от тях да понесат тежестта на доказване, опровергавайки обвиненията на прокурора. Освен това, оплакването на жалбоподателите по член 6, алинея 2 не е приложимо към конфискацията на имущество, постановена в резултат на гражданско производство.